

จะมีไอเดียที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างไร?

ดร.दनัย เทียนพุด
ที่ปรึกษาและนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ

การมีโอกาสได้ศึกษาความรู้ในเรื่อง “ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน” ซึ่งได้รับบทเรียนมาจากการทำงานเมื่อรับผิดชอบด้านประเมินผลการฝึกอบรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ตอนนั้นได้ทำการทดสอบและประเมินศักยภาพผู้จัดการสาขาและผู้บริหารฝ่ายงานต่างๆ ผลออกมามีระดับผู้บริหารธนาคารหลายท่านขาดทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ธนาคารจึงได้จัดให้มีการอบรมผู้บริหารในหลักสูตรเรื่อง “ความคิดสร้างสรรค์” ขึ้นผู้เขียนได้ทำหน้าที่ประเมินผลการฝึกอบรมพบว่า

- 1) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สามารถ สอนและเรียนรู้ให้เกิดขึ้นมาได้
- 2) คนที่อ่านมากๆ ศึกษาหลายๆ มีประสบการณ์ในที่ต่างๆ จะมีไอเดีย (Idea) มากกว่าคนอื่น

หลังจากจบหลักสูตรการอบรมดังกล่าว ผู้เขียนจึงเริ่มสนใจไขว่คว้าหาตำราด้านความคิดสร้างสรรค์ การคิดริเริ่มและนวัตกรรม มาอ่านอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งได้นำ วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ด้วย “Stage Gate Model” มาใช้ช่วยในการคิดไอเดียและนวัตกรรมใหม่ และจัดอบรมทั้งภายในบริษัท (In-House Program) และอบรมทั่วไป (Public Program)

ปัจจุบันได้บรรยายและสอนเกี่ยวกับ “Creative & Innovation” บางครั้งก็ใช้ใหม่ว่า “InnoCreative (ไอเดียสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม)”

ประมาณ 3-5 ปีมานี้เรียกได้ว่า หลักสูตร “การจัดการนวัตกรรม (InnoCreative Management)” “Creative & Innovation” แม้กระทั่ง “ทักษะการคิด (Thinking Skills)” เป็นขอบเขตความรู้ที่ผู้เขียนได้รับเชิญบรรยายอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

☆ วันนี้เราจะเรียนรู้อะไรบ้าง?

ในหลักสูตร Creative & Innovation ล่าสุดที่ผู้เขียนใช้บรรยายให้กับผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของ รพ.ชลบุรี (12 มี.ค.59, 9 เม.ย.59) ได้มีการพัฒนาให้มีทั้ง ไอเดียสร้างสรรค์

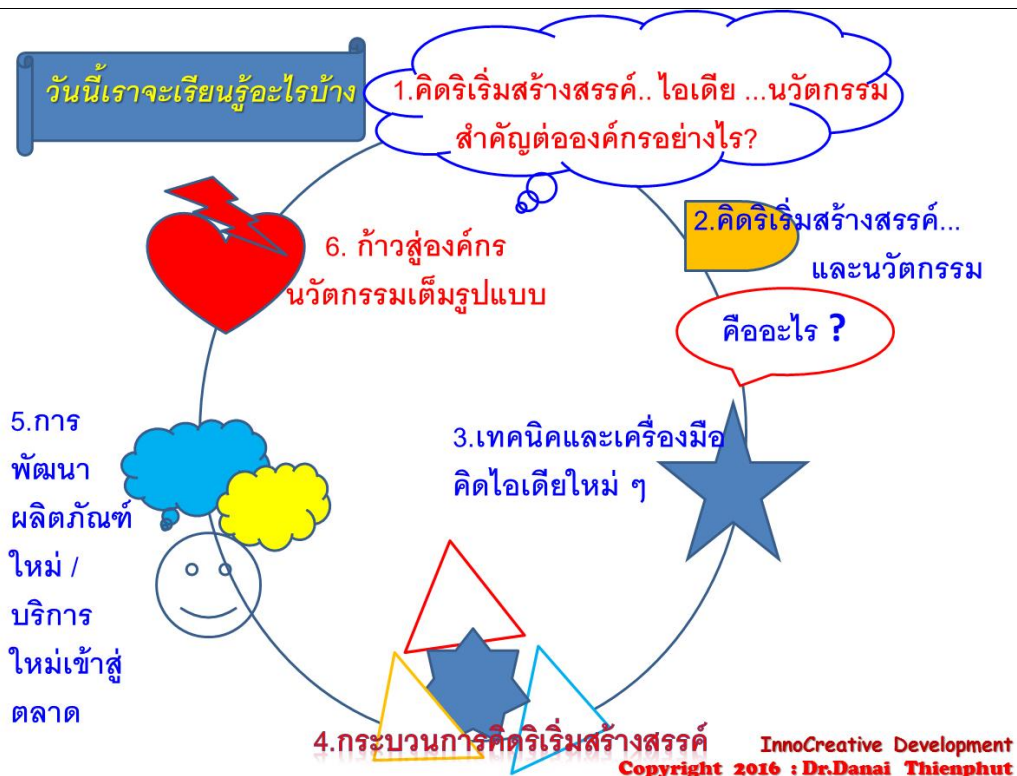
จะมีไอเดียที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างไร ?

ดร.दनัย เทียนพุด : สงวนลิขสิทธิ์ 2559

เทคนิคและกระบวนการเกิดไอเดียสร้างสรรค์ การใช้ “IDEA Innovation 3.0 Model” เป็นเครื่องมือพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในงาน หรือพัฒนาบริการใหม่ และยังสามารถให้วิธีการประเมินนวัตกรรมใหม่ และโครงการใหม่ในการลงทุนว่าจะดำเนินการได้รอดไหมด้วยการวิเคราะห์ตาม “โมเดลธุรกิจ (Business Model)” และแถมท้ายด้วยการนำไปสู่การเป็น องค์การนวัตกรรมเต็มรูปแบบด้วยทีมงานแบบ “A-to-F Model” ทำให้หลักสูตรลงตัวมากยิ่งขึ้นโดยมีเนื้อหาครอบคลุมดังนี้

1. คิดริเริ่มสร้างสรรค์...ไอเดีย...นวัตกรรม สำคัญต่อองค์กรอย่างไร?
 2. คิดริเริ่มสร้างสรรค์..และนวัตกรรมคืออะไร?
 3. เทคนิคและเครื่องมือคิดไอเดียใหม่ๆ
 4. กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่/บริการใหม่เข้าสู่ตลาด
 6. ก้าวสู่องค์กรนวัตกรรมเต็มรูปแบบ
- (ดังรูปที่ 1)

รูปที่ 1 เราเรียนรู้อะไรในคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative & Innovation)

เริ่มปลูกไอดี ในตอนเปิดชั่วโมงแรกของการเริ่มบรรยาย ผู้เขียนได้หยิบตัวอย่างของธุรกิจที่อยู่ใน 10 อันดับของบริษัทซึ่งมีนวัตกรรมดีเด่นว่า ใครเป็นใครบ้าง เช่น “10 บริษัทชั้นนำอันดับนวัตกรรม 2015” เรียงตามลำดับ **Apple, Google, Tesla Motors, Samsung, Amazon, 3M, GE, Microsoft, IBM และ Toyota** จะพบว่าบริษัทด้าน **Telecom + Digital** อยู่ใน 10 บริษัทชั้นนำอันดับนวัตกรรมหลายบริษัท

และมีผลวิเคราะห์ว่า บริษัทเหล่านี้ทำไมจึงมีนวัตกรรมโดดเด่น เนื่องจาก

(1) ความเร็ว อาทิ การให้ลำดับก่อนหลัง เป็นหนึ่งในแหล่งของความแตกต่างสำหรับนักนวัตกรรมฝ่าทะลวง (**Innovative Disruptors**)

(2) มีกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่สั้นกระชับโดยส่วนใหญ่ได้รับผลสืบเนื่องจากความเร็ว

(3) ฝ่าย IT ได้นำดิจิทัล โมบาย **Big Data** และเทคโนโลยีอื่น ๆ ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนและทำให้มีนวัตกรรมข้ามขอบเขตในองค์กร

ความหมายนั้นสำคัญไฉน

แทนที่ผู้เขียนจะให้ความหมาย องค์ประกอบและความแตกต่างของไอดีสร้างสรรค์ กับนวัตกรรม ผู้เขียนใช้วิธีการฉาย **VDO** ให้ดูไอดีใหม่ๆ ที่บางตัวอย่างนำไปสู่นวัตกรรมแล้วให้ผู้เข้าอบรมระดมสมองหาข้อสรุปตามแนวทางต่อไปนี้

(1) ไอดีสร้างสรรค์เกิดมาจากอะไร?

(2) ดังนั้นสรุปได้ใหม่ว่า ไอดีสร้างสรรค์คืออะไร และนวัตกรรมคืออะไร มีอะไรเหมือนและแตกต่างกันบ้าง?

(3) ทำไม ไอดีสร้างสรรค์จึงทำงานได้/นำไปใช้สร้างบริการ ผลิตภัณฑ์และปรับปรุงงานได้

มีการนำเสนอของผู้เข้าอบรมของ รพ.ชลบุรีในรุ่นที่ 2 ทำแผนภาพได้นำสนใจดีโดยสรุปบทเรียนว่าไอดีสร้างสรรค์เกิดมาจากปัญหาในการทำงานหรือหน่วยงาน แล้วต้องการแก้ปัญหา การให้บริการโดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงเป็นจุดเริ่มให้คิดหาไอดีใหม่ ๆ แล้วนำไปสู่การทำให้เป็นจริงได้ไอดีสร้างสรรค์ดังกล่าวหลังจากนั้นจึงพัฒนาเป็นนวัตกรรม จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้คือ เกิดการบริการที่ดีกว่า(เดิม) ดังรูปที่ 2

จะมีไอดีที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างไร ?

ดร.คณัย เทียนพุด : สงวนลิขสิทธิ์ 2559

รูปที่ 2 ความหมาย ความแตกต่างของไอดีสร้างสรรค์กับนวัตกรรม

โดยสรุปแล้วผู้เขียนสรุป ไอดีสร้างสรรค์ว่ามีความหมายดังนี้

ไอดีสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่หมายถึง การคิดริเริ่มใน 2 นัยคือ

- (1) การคิดริเริ่มขึ้นมาจากไม่มีอะไรเลย เป็นสิ่งใหม่หรือวิธีการใหม่จริงๆ
- (2) การคิดริเริ่มโดยการปรับปรุงจากสิ่งที่มีอยู่แล้วหรือให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาจากของเดิมหรือความคิดเดิมหรือวิธีการเดิม

ส่วนนวัตกรรม (Innovation) หมายถึง

- การเรียนรู้จากความผิดพลาดล้มเหลว
- การลองผิด ลองถูก
- ศูนย์กลางอยู่ที่ความเป็นผู้ประกอบการ
- เป็นกระบวนการสุ่ม
- แยกออกจากสิ่งเดิมและการทดลอง

สรุปนวัตกรรม เป็นสิ่งเกี่ยวกับการทำเชิงพาณิชย์ของสิ่งประดิษฐ์ (ที่ออกมาจากห้องแลปหรือโรงฝึกงานให้เสร็จสมบูรณ์สำหรับตลาด) หรือสรุปง่ายๆ “**ไอเดียสร้างสรรค์ที่นำไปทำแล้วขายได้**”

สำหรับการเกิดไอเดียสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนสรุปให้กับผู้อบรมจะเกิดจาก

- **สภาพแวดล้อม(ทางธุรกิจ)มีการเปลี่ยนแปลง** เช่น เทคโนโลยีเข้ามามีผลต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตของคน ผู้ผลิตสินค้า จึงพัฒนาอุปกรณ์ (Devices) ให้สามารถตอบสนองผู้บริโภคจนบางธุรกิจล้มหายตายจาก เช่น มือถือ (Mobile) บอกเวลาและตั้งปลุกเวลาได้ทำให้นาฬิกาลดความจำเป็นลง มือถือสามารถถ่ายรูปที่ชัดขึ้น ความละเอียดสูงขึ้น ทำให้คนกลุ่มหนึ่งไม่ซื้อกล้องถ่ายรูป แต่ใช้มือถือถ่ายรูปแทนและหยิบมาใช้ได้ทันทีตามต้องการ

- **การแก้ปัญหาให้ธุรกิจหรือลูกค้า** ผู้ใช้รถยนต์ต้องการรถยนต์ประหยัดพลังงานและหาที่จอดในเมืองได้อย่างง่ายดาย ผู้ผลิตรถยนต์ เช่น Tesla Motors ทำรถสปอร์ตไฟฟ้าออกมาจำหน่ายหรือบางบริษัทรถยนต์ ผลิตรถ City Car ที่เล็กลงที่จอดสะดวกพร้อมประหยัดพลังงาน

- **ความท้าทาย (Challenge)** เมื่อธุรกิจมีการแข่งขันกันสูง ธุรกิจอันดับที่ 1,2,3 จึงต้องสร้างความท้าทายใหม่เข้าสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น Samsung ออกมือถือรุ่นใหม่ S7/S7 Edge ถ่ายรูปในน้ำได้

- **ความอยากรู้อยากเห็น (Curious)** เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่อยากทดลองของใหม่ สิ่งที่แตกต่างกันไปจากชีวิตประจำวัน ผู้ผลิตสินค้าใหม่ๆ จึงผลิตสินค้ามาให้กับผู้บริโภคกลุ่มนี้ การซื้อหนังสือออนไลน์ของ Amazon จะถูกกว่าได้รับเร็วจริงไหม ซื้อจากที่ไหนก็ได้ภายใต้โลกใบนี้ จนกลายเป็นผู้ค้าหนังสือออนไลน์รายใหญ่ของโลกแข่งขั้บร้านหนังสือทั่วไป

- **ความสะดวกสบาย (Convenience)** ผู้บริโภคเวลาจับจ่ายซื้อของต้องพกพาเงินสดไปคราวละมากๆ จึงเกิดธุรกิจบัตรเครดิต เช็ค ฯลฯ ขึ้นมาอำนวยความสะดวก แต่โลกโซเซียลมีเดียมี

จะมีไอเดียที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างไร ?

ดร.ดนัย เทียนพุฒ : สกวนลิขสิทธิ์ 2559

อิทธิพลและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้คนจึงเกิดแนวความคิดการชำระเงินทางโซเชียลมีเดียขึ้น
เช่น Line Payment, Facebook Messenger Payment

ในตอนแรกนี้ขอสรุปไว้เป็นเบื้องต้นว่า คนที่มีไอเดียสร้างสรรค์ต้องมีลักษณะดังนี้

- อยากรู้อยากเห็น
- ไม่ชอบทำตามคนอื่นโดยไม่มีเหตุผล
- ชอบ สนใจสิ่งแปลกใหม่ หาประสบการณ์ใหม่ๆ
- มีความคิดยืดหยุ่นเสมอๆ
- ไม่ค่อยเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน
- คิดแก้ปัญหาที่ยากๆ ได้
- มีจินตนาการกว้างไกล
- มีอารมณ์ขัน
- เชื้อมั่นในตนเอง
- เป็นนักต่อสู้ไม่ยอมล้มเลิกความคิดง่ายๆ

ขอจบเพียงการมีหรือเกิดไอเดียที่ยิ่งใหญ่ในตอนแรกไว้เท่านี้ก่อน แล้วค่อยมาขยับให้เห็นถึง “เทคนิคและเครื่องมือในการคิดไอเดียสร้างสรรค์” พร้อม “กระบวนการคิดสร้างสรรค์” ในคราวต่อไป
ครับ!